

Asia: VN/5061/2021

Lausuntopyyntö lukiokoulutuksen laatustrategian luonnoksesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnon tiivistelmä

Opetushallitus näkee tarpeellisena, että lukiokoulutuksen laadunhallinnalle ja sen johtamiselle on määritelty valtakunnalliset ja yhdensuuntaiset periaatteet. Laatustrategia tulee nähdä työvälineenä lukiokoulutuksen järjestäjille, kun ne toteuttavat lakisääteistä tehtäväänsä antamansa koulutuksen arvioimiseksi. Laatustrategia jättää perustellusti koulutuksen järjestäjien päätettäväksi ja valittavaksi ne tavat ja menetelmät, joilla laadunhallintaa paikallisesti toteutetaan. Lukioden ominaispiirteet vaihtelevat ja ne toimivat erilaisissa ympäristöissä ja olosuhteissa, mistä syystä ei ole tarkoituksenmukaista käyttää yhteisiä mittareita kaikkialla.

Opetushallitus pitää hyvänä, että laatustrategian keskiössä ovat opiskelijan oppiminen, osaaminen ja hyvinvointi. Valitut laatutekijät tukevat hyvin tätä linjausta.

Johdanto

Lukiokoulutuksen laatustrategian johdannossa korostetaan, että laatustrategia on työväline laadunhallintaan ja että koulutuksen järjestäjä päättää itse siihen liittyvistä tavoista ja menetelmistä. Tämä on hyvä lähtökohta, koska lukioden ominaispiirteet ja toimintaympäristöt vaihtelevat eikä näin ollen ole tarkoituksenmukaista määritellä kaikille yhteisiä menettelytapoja. Näin mahdollistetaan laadunhallinnan paikalliset painotukset sekä kuhunkin toimintaympäristöön sopiva laadunhallinnan organisointi. Laatutyötä voi tehdä myös verkostomaisesti usean koulutuksen järjestäjän kesken.

Visio lukiokoulutuksesta ja lukiokoulutuksen laadunhallinnasta

-

Laadunhallinta suomalaisessa koulutusjärjestelmässä

-

Keskeiset toimijat

-

Toimintaympäristön kuvaus

Osion digitaalisuutta koskevassa osuudessa on tuotu monipuolisesti esiin digitaalisuuden mahdollisuuksia ja haasteita. On hyvä, että siinä korostetaan digitalisaation pedagogista lähtökohtaa sekä henkilöstön osaamista ja sen kehittämistä. Teksti on kuitenkin varsin pitkä ja siinä on toistoa, varsinkin kun otetaan huomioon, että digitaalisuutta sivutaan myös muissa laatustrategian alaluvuissa.

Hyvinvointia ja osallisuutta käsitellään sekä toimintaympäristön kuvauksessa että erillisenä laatutekijänä, mikä tuo laatustrategian tekstiin toistoa ja päällekkäisyyttä. Yksi ratkaisu voisi olla nimetä tämä osio toimintaympäristön kuvauksessa Opiskelijan hyvinvointi -nimellä, koska siinä ei juuri kuvata osallisuutta, sekä poistaa päällekkäisyyksiä Hyvinvointi ja osallisuus -laatutekijänä kuvauksen kanssa. Jälkimmäisessä kuvataan myös osallisuutta sekä tuodaan tärkeänä näkökulmana esiin myös henkilöstön hyvinvointi.

Lukiokoulutuksen laatutekijät

Laatustrategiassa on määritelty neljä laatutekijää. Näiden laatutekijöiden voidaan tulkita olevan kriteereitä, joille voidaan paikallisesti määritellä mittarit, niin laadulliset kuin määrällisetkin. Koska lukioiden ominaispiirteet vaihtelevat ja ne toimivat erilaisissa ympäristöissä ja olosuhteissa, ei ole tarkoituksenmukaista käyttää yhteisiä mittareita kaikkialla. Lukiolaki lähtee siitä, että koulutuksen järjestäjä arvioi antamaansa koulutusta ja sen vaikuttavuutta. Näin ollen koulutuksen järjestäjät voivat valita toimintaympäristönsä ja kuhunkin tilanteeseen parhaiten sopivat laadunhallinnan toimintamallit ja menettelytavat. Tätä laatutyötä ei tule nähdä ylimääräisenä ja uutena tehtävänä lukiokoulutuksen järjestäjille, koska edellä mainittu kirjaus koulutuksen arvioinnin velvoittavuudesta on ollut lukiolainsäädännössä jo pitkään.

On tärkeää, että laatustrategian keskiössä ovat opiskelijan oppiminen, osaaminen ja hyvinvointi. Valitut laatutekijät tukevat hyvin tätä linjausta. Laadukasta oppimista edesauttavat opiskelijoiden ja henkilöstön hyvinvointi sekä osallisuus yhdessä saavutettavan lukiokoulutuksen kanssa. Toisaalta kehittyvä toimintakulttuuri tarjoaa laadukkaalle oppimiselle tarvittavat edellytykset ja ainekset niiden kehittämiseen säädösten ja opetussuunnitelman perusteiden antamissa puitteissa.

Laadukas oppiminen

Laadukas oppiminen -alaluvussa mainitaan ansiokkaasti useita aiheeseen liittyviä tekijöitä kuten monipuoliset oppimisympäristöt ja erilaiset mahdollisuudet ja tavat opiskelijalle osoittaa oppimistaan ja osaamistaan. Lukion oppimäärään sisältyvistä lisänäytöistä (suullisen kielitaidon koe, lukiodiplomit, Puhvi-koe) voisi lisätä esimerkkejä paikallisesti määritettäviksi laatutekijöiksi ja indikaattoreiksi. Nämä liittyvät kiinteästi myös opiskelijan arviointiin ja sitä kautta lukiokoulutuksen arviointikokonaisuuteen. Vaikka lukiokoulutuksessa onkin kaikille pakollisia oppiaineita, joiden arviointi näkyy päättötodistuksessa, kaikki oppiaineet eivät sisälly ylioppilastutkintoon.

Hyvinvointi ja osallisuus

-

Kehittyvä toimintakulttuuri

Kehittyvä toimintakulttuuri -alaluvussa käsitellään tiedolla johtamista useassa kohdassa, mistä syystä esitystapaa voisi jäntevöittää.

Saavutettava lukiokoulutus

-

Laatustrategian toteuttamisesta

-

Liite

-

Koljonen Teijo
Opetushallitus